

ח' אב תרצ"ה
7.8.35

עליתי לירושלים לשיחת-פרידה עם הנציב. אמרתי לו
שבשתי שנים אלו הוטל עלינו להגשים המדיניות שקבע הקונגרס
הי"ח. בקונגרס זה תוטל עלינו האחריות על קביעת המדיניות -
כי למפלגתנו יהיה בערך החצי. הנציב שאל על מצב שאר המפלגות,
בעיקר על החלוקה בין א' וב' ונחתי לו המספרים וגם הארצות
שהן א' והארצות שהן ב'. שאל אם ח.ו. יחזור - עניתי שבחירתו
מובטחת ברוב מכריע אם רק ירצה לשוב, אולם יש לו פקפוקים
מסעמים כלליים ופרטיים. קודם כל - ענין המועצה. "מתנה"
זו שההממשלה עומדת להגיש לנו עכשיו מכבירה את חזירתו.
מלבד זאת הוא רוצה בהמשכת פעולתו המדעית שהוא רואה בה ברכה רבה
למפעלנו. לדבר אחרון זה הביע הנציב את הסכמתו.

בקונגרס - הוספתי - נוכל לספר על התקדמות ידועה
בשטח העליה, ברכישת החולה, בחיזוק רגש הבטחון, שלשה דברים
שיש בהם לנציב חלק רב. זכורה לנו ביחוד עמדתו בימי מהומות
נובמבר 1933, כשלא הפריע לעליה, ולא רק עשה בזאת שרות לעולים -
אלא חיזק את הביטחון, כי המסיתים ראו שע"י מהומות לא יפסיקו
את העליה.

הפסקת העליה אז היתה עלולה להביא נזק רב כי היתה
יוצרת רושם של חולשת הממשלה - העיר הנציב (הוא כנראה שכח
שהחליט לכתחילה להחזיר את האניות, ורק אחרי הסברתנו ברוח
הנימוק הנ"ל שינה דעתו).

אולם - הוספתי - נצטרך לצערנו גם להביא לקונגרס את

תרעומותינו הקשות, ובראש וראשונה חלונתנו על קיצוץ העליה
העובדת. ההתפתחות בשתי שנים אלה הוכיחו שהערכתנו אנו היתה
צודקת, אם לא במאה % הרי בעיקרה, והתוצאות של קיצוצי המכסות
היו בדיוק כאשר הגדנו לו לפני שנתיים - הרחקת הפועל היהודי
מהחקלאות ועקירתו הגמורה מעבודות ממשלה, ייקור השכר בבנין
והפרעת כל המשקולת הכלכלית בשוק העבודה. אלו הן תוצאות
ישרות - אם כי לא כוונות - של המדיניות של הממשלה בקביעת מכסות
העבודה.

אין אנו גם מרוצים מחלקנו בשרותי המדינה - חינוך,
בריאות, פקידות ועוד, ויש צורך בבדיקה גמורה של כל ענין זה.
בחפידים שלנו להבא אנו רואים, מלבד הגדלת העליה
העובדת, את הרחבת ההתישבות. אנו רוצים לסדר יחד עם הממשלה
חקירה מקפת של אוצרות המים, ביחוד בנגב ובעמק הירדן לאפשר
התישבות רחבה. מצב העם היהודי בעולם מחייב הגדלה מהירה
של מפעלנו. הצרות בגרמניה מתרבות - הנציב הדגיש שהוא יודע
זאת - ורשומן יהיה ניכר גם בארצות אחרות. רע ביחוד המצב
בפולין. ואין כל תשובה לאסון היהודי מלבד א"י. משה הוסיף
להבא תצטרך ההנהלה לשים לב יותר לתעשייה, ועמד על הצורך
של חקירה יסודית של שאלות התעריף והפרדת מחלקת המכס ממחלקת
המסחר והתעשייה. הנציב הביע הסכמתו הכללית לכך.

שאלתי אם יש חדש בענין עבר הירדן - והנציב ענה
בצחוק שאין כל חדש בפיו ושבלכתו ללונדון ידון בשאלה זו עם
מזכיר המושבות. (העובדה שלא חזר על הודעותיו הסטיריאוטיפיות

בענין זה, ושידון עם המזכיר, יחד עם הידיעות הסודיות שישנן בידינו - מראה לדעתי שמחקרם איזה שנוי חיובי בענין זה).

משה שאל על מצב הבטחון בקש עם סכסוך חבש. הוא ענה בבטחה שאין כל חשש, לא בארץ ולא בארצות השכנות.

אמרתי לו שאנו רוצים להתחיל בהתישבות בקצה הנגב - ניגשנו למפה התלויה על הקיר, והראיתי לו על המקום, על חוף מפרץ אילת, ממערבה לעקבה. אנו רוצים להתעסק בדיג וגם בחקלאות ולהשתמש באווירונים לשם טרנספורט ותחבורת, ולשם כך אנו רוצים לרכוש 50.000 דונם על החוף המערבי. הנציב שאל אם אני דורש מונופולין לדיג במימי המפרץ. אמרתי שמונופולין היה כמובן מקל על השגת אמצעים, אך אין זה דווקא. הוא ענה שהוא חושש שיהיו קשיים במתן מונופולין, ואשר לאדמה הקושי הוא שאין יודע למי הקרקע. אמרתי לו זהו הסעם שאנו רוצים עזרת הממשלה. האדמה רשמית אינה שייכת לאיש, אך חוששני שאם נתחיל לעבדה - יופיע בדוי ויטען שהיא שלו. ונחוצה עזרת הממשלה בסידור סכסוך מעין זה. הנציב שאל איך יעשה הדבר בלי "ססלמנט" - הצעתי שהססלמנט יתחיל לעבור שמה בשטח מסויים כדי לאפשר סידור הסענות אם יהיו כאלו. - לפני השיחה הציע לי משה לא להביא לפני הנציב שאלה זו, כי עכשיו, עם ההסתבכות החבשית ודאי שידחה כל רעיון על התישבותנו במפרץ. אמרתי למשה שאין אנו רשאים לנהל את מדיניותנו על יסוד תיאוריה "אנגלית" - כלומר על יסוד האינטרסים וההכנה שאנחנו מיחסים לאנגליה, כי אם על יסוד תיאוריה "יהודית" - האינטרסים שלנו. את התיאוריה "האנגלית" עלינו להניח לאנגלים.

להתישב במערב עקבה אין לנו צורך ברשיון מיוחד, כי

זהו חלק אורגני של שטח ה"בית הלאומי". כמובן שהם יכולים להפריע להתישב באיזה מקום אם יש להם עניין בכך - אבל אי-התנגדות הנציב מספיקה למען נפעל בשטח של עקבא כל אשר בידינו לפעול, כי הדבר לאחר שיחה זו נעשה בידיעתו.

- לאחר ששוחחנו עוד על כמה עניינים שוטפים נתפרדנו. הפעם הוא נפרד ממני בחמימות מיוחדת.

- לפנות ערב יצאתי לחיפה.

8.8.35 - חשעה באב

האניה מפליגה באחת אה"צ - ויצאתי עם ברל לחור

סביבות חיפה. ביקרנו את "נהריה", מעינות קורדני וברכות הדגים המעסיקות יהודי אחד וששה ערבים, ובקרנו בבית החרושת של מולר לווייה וארג, המתחיל לעבוד היום אה"צ.

כשהגענו לנמל ברבע אחרי שתיים עשרה נודע לנו שבא שנוי בהפלגה. במקום אחת קבלה האניה פקודה להפליג בשתיים עשרה. פוליה מחאה ודרשה לחכות לנו - והאניה נתעכבה עד שבאנו. קל לתאר ההחרגשות של החבריא שחכו בנמל. בשתיים עשרה וחצי הפליגה האניה.

- בערב המציאו לי סלגרמה זו מחל-אביב: